

Örnfeber i Skåne

Den gångna vintern går till historien som en av de raritetsfattigaste. Men under förvåren tog det sig och i Skåne rådde rena örnfebern i mars. Stäppörn, större skrikörn och kejsarörn kunde i princip ses parallellt. Och sedan upptäcktes trädgårdsträckryparen vid Lerhamn i Skåne och glädde många under påskhelgen.

Stäppörnen vid Högestads mosse i Skåne.

Foton: Jens B Bruun

MEGA-ARTER

Örnfrossan började med att en stäppörn upptäcktes av **Jens B Bruun** vid Högestads mosse i Skåne den 28 februari.

– Jag skulle tro att det var samma individ som jag fotograferade i Falsäterbo i fjol höstas. Men var fasen har den hållit sig gömd under mellantiden? undrar Jens.

– Det rörde sig om en fågel i ålder 3K+ med många svartbruna kroppsfjädrar och ett mycket ljust undre vingband. Däremot var det svårt att se åldern på pennorna, påpekar Jens.

Stäppörnen var kvar även dagen efter och sågs då röra sig mellan Högestads mosse och Fyledalen. En dryg vecka senare siktades den vid Käseberga.

Kejsarörnen i Skåne. Foto: Michael Bergman

Många fick fina obsar på kejsaren.

Foto: Richard Ek

Söndagen den 21 mars upptäckte **Johan Stedt** och **Björn Olsen** en ny stäppörn vid Tosteberga i Nordostskåne, på samma ställe som den långstannande större skrikörnen hållit till året. Torsdagen den 25 mars hettade det till ordentligt i området. Då upptäcktes en kejsarörn, en 3K-fågel. Från fredagen och framåt strömmade det in skådare och fågeln var kvar på lokalen mellan Vanneberga-Tosteberga-Landön ytterligare några dagar. Sannolikt rör det sig om samma individ som snurrade runt på Öland i oktober i fjol. Och här kan man verkligen fråga sig var den har hållit hus utan att ha blivit upptäckt under hela vintern. Den 1 april sågs den gäckande örnen som hastigast vid Husebymaden i Småland.

Ända till månadsskiftet mars/april var den större skrikörnen (som upptäcktes redan den 3 januari) kvar vid Tosteberga och många har fått fina

Större skrikörn – årets näst mest kryssade art.

Foto: Anders Jarnemo

Ett skådargång kryssar både kejsarörn och större skrikörn 27 mars.

Foto: Bosse Hallman

obsar på både den och kejsarörnen under en och samma dag. Skrikörnen är den hittills näst mest kryssade arten i år. Hela 102 C3-skådare hade vid pressläggningen fått den som ny art och åtskilligt fler som ny på januari-, februari- och marslistorna.

Stäppörn även på Öland

I slutet av mars upptäckte **Gösta Friberg** en subadult stäppörn norr om Kungsstenarna vid Ottenby. Enligt samsträmmiga bedömningar rör det sig om samma individ som upptäcktes vid Högestads mosse i Skåne i slutet av februari.

En av många efterlängtat repris.

Foto: Ola Sandberg

TTK i Skåne

En trädgårdsträckrypare hittades av **Mats Rellmar** vid Lerhamn i Skåne på eftermiddagen 3 april. Fågeln var kvar under hela påskhelgen och blev det stora dragplåstret för många skådare som äntligen kunde kryssa denna hittills så svåra art.

Vid pressläggningen hade den klättrat till den mest kryssade nya arten i år. **Peter Backman** och **Roger Karlsson** fick den som 400:e art.

Trädårs i Bohuslän

Som så många andra dagar satt **Lasse Svensson** och tittade ut över havet strax norr om Hermanö huvud i Bohuslän på morgonen den 14 mars. Det

bläste rätt bra, men det var ont om fågel. Ett par sulor och någon stormfågel plus ett gäng skrattnäsar.

Klockan 07:30 kom en mås, något mindre än en skrattnäs, kämpande söderut längs kustlinjen i den hårda vinden. Lasse noterade att de yttre vingundersidorna var ljusa. När fågeln kom närmare kunde han se att näbben var svart. Han konstaterade att han tittade på en gammal trädårs, nästan i full sommardräkt!

– Huvudet var inte helt svart, berättar han.

– Den hårda motvinden gjorde att det gick sakt. Jag kunde se den i säkert fem minuter och som närmast 100-150 meter när den passerade mig.

Kommentar: Det finns tidigare tre godkända fynd av trädårs i Sverige. Det senaste så sent som i januari i fjol på Utlängan i Blekinge.

Ompysslad dvärgsparv

Den dvärgsparv som upptäcktes redan strax efter jul i fjol på fågelmatningen vid Landsorts fågelstation har blivit ompysslad hela vintern och förvåren. Kilovis med frön har den glufsats i sig och den har varit väldigt pigg och alert. Under ett par dagar i februari var det dock kris. Stationen var tillfälligt obemannad samtidigt som det vräkte ner snö. Hur skulle den nu kunna hitta fröna? **Svante Åberg**, som antog att det var en hanne och gärna ville höra den sjunga till våren, gjorde en hjälteinsats. Tog båten ut och sparkade undan snön och vräkte ut mer fågelfrö. Sparven var kvar till pressläggningen av det här numret

Har haft dukat bord hela vintern och förvåren.

Foto: Michael Bergman

Ökenstenskivattan var kvar till den 27 mars.

Foto: Per Smitterberg

Ökenstenskivatta på Gotland

Söndagen den 21 mars tog **Tommy Lindberg** en långpromenad. Han traskade genom hela Visby norrut och hamnade så småningom vid Snäckes badplats på eftermiddagen. På ungefär samma plats som landets första mongolpiplärka upptäcktes 1998 såg Tommy en stenskivatta skutta omkring bland tången på stranden. Han hade ingen fågelbok med sig.

– Jag var lite osäker när det gällde artbestämningen, men **Tord Lantz** var snabbt på plats och kunde slå fast att det var en ökenstenskivatta, berättar Tommy.

Redan första dagen kunde drygt 20 Gotlandsskådare hänga in skivattan, som var den sjätte för ön. Det in-

nebär att man gått om Öland när det gäller antalet ökenstenskivattor.

Kommentar: Av landets drygt 30 fynd är det här den första individ som påträffats i mars. Det finns två januarifynd, två i april och två fynd i maj. Annars rör det sig bara om höstfynd.

Foto: Per Smitterberg

DNA fällde avgörandet efter en segsliten Rk-behandling. Foto: Johan Stenlund

DNA satte punkt för flerårig tvistefråga

En av de mest omdebatterade fåglarna någonsin har slutligen blivit bestämd. Som majoriteten skådare länge misstänkt blev det en orientvadarvala av fågeln till slut.

Till sommaren är det tre år sedan vadarvalan uppehöll sig på Ångsnäset i Skåne under flera månader. Den blev först bestämd som rödvingad vadarvala, men snart misstänkte **Christian Cederroth**, **Cecilia Johansson** och **Roger Kaufmann** att allt inte stämde.

Efter att ha punktmarkerat den i ett dygn vågade Christian och Cecilia larma den som möjlig orientvadarvala. Därefter startade en vild diskussion med utgångspunkt från observationer och fotografier. Så småningom samlades även fjädrar in. Den första från en

stare, den andra från en tofsvipa, den tredje från vadarvalan.

Nu blev problemet att det saknades referensmaterial att jämföra med för **Urban Olsson**, som skulle utföra själva DNA-sekvenseringen på Zoologen i Göteborg.

Ärendet fick bordläggas av Rk gång på gång till mångas besvikelse, men när Urban Olsson äntligen fick tag på lämpligt material för bara några veckor sedan gick det snabbt. Redan på nästföljande Rk-möte godkändes fyndet som orientvadarvala och placerades i kategori A.

Kommentar: Det finns ett par tidigare fynd från Storbritannien och ett omdiskuterat från Holland jämte fågeln på Ångsnäset. Fler än 750 skådare med Sverigelistan på nätet har orientvadarvalan.

Från ras till art = kryss

Så fort en ras upphöjs till art blir det fart på kryssandet. Av de nya splittarna har de tidigare raserna kaspisk trut, medelhavstrut och amerikansk kricka letat sig in på 10-i-topplistan över mest kryssade arter i år.

Ringand i Oskarshamn

En av vinterns första rariteter blev en gammal ringandhane som upptäcktes av **Christer Håkansson** och **Nisse Thunell** vid Kråkelund strax norr om Oskarshamns kärnkraftverk på förmiddagen 31 januari.

– Vi satt i bilen och spanade igenom en viggflock när vi fick se en fågel som avvek. Vi gick ur bilen och riggade upp tubarna. Artbestämningen var snabbt

klar och jag gick tillbaka till bilen för att hämta kameran.

– I samma ögonblick kom en havsörn och skrämde upp flocken så det blev tyvärr ingen bild, berättar Christer.

Ringanden sågs som hastigast igen på samma plats mitt på dagen, men blev åter bortskrämd. Därefter sågs den aldrig mer.

Skatgök i Ångermanland

På det senaste Rk-mötet godkändes ett fynd av en juvenil skatgök vid Sångsand/Hemsön i Ångermanland den 28 juli 2001. Observationen gjordes av en ickeskådare. Samtidigt underkändes två andra rapporterade fynd av samma art, ett av dem från Gotland i fjol.

Något som de två observatörerna inte kunde få till annat än en spetsstjärtad petrell passerade Glommen. Dock inte den här individen som är fotograferad på Madeira. Nu återstår att se om petrellen passerar Rk:s nålsöga. Foto: Göran Ekström

Spetsstjärtad petrell passerade Glommen

Trots utlovad hård blåst var det få skådare som spanade längs Västkusten den 24 februari.

En och annan ångrar sig kanske efter att ha missat den spetsstjärtade petrell som i sakta mak gled söderut förbi Glommens sten där de båda Falkenbergsskådarna **Gert Hermesgård** och **Ivar Tengklint** stod på pass. Klockan hade precis passerat tre på eftermiddagen.

– Plötsligt får Ivar se något konstigt komma. Det är en långvingad och spetsstjärtad gracil fågel som kommer rakt emot oss på några hundra meters håll.

– Vi undrade vad det var, men en titt i boken övertygade oss om att det

inte kunde vara något annat än en spetsstjärtad petrell, säger Gert Hermesgård som larmade ut den.

Fågeln fortsatte stadigt söderut, men återupptäcktes trots det inte längre ner på kusten.

– Vi håller just nu på att skriva rapporten till Rk. Jag avvaktar bara Ivar Tengklints hemkomst från Peru innan den skickas in, säger Gert.

Kommentar: Det är extremt sällsynt att spetsstjärtad petrell ses från det europeiska fastlandet (dit vi i det här fallet även räknar Storbritannien).

Sammanlagt ett tiotal obsar har gjorts: tre i Spanien, Frankrike och Storbritannien samt ett fynd i Holland, Portugal respektive Irland. Två av dem är vinterfynd, ett i februari från Storbritannien och ett i januari från Frankrike.

SAMMANSTÄLLNING & INTERJUVER:
NIKLAS ARONSSON, BISTER & RICHARD EK

Observera att inte alla beskrivna fynd granskats av Rk. Uppgifterna om tidigare godkända fynd har hämtats ur Svenska Fågellistan framtagen av Kalle X. www.club300.se/listor/svelist/

Gert Hermesgård (t v) och Ivar Tengklint.